

Bryssel, 6. maaliskuuta 2019
(OR. en)

6631/1/19
REV 1

Toimielinten välinen asia:
2018/0106(COD)

FREMP 26	ENFOCUSTOM 39
JAI 164	AGRI 90
TELECOM 74	ETS 8
COMPET 159	SERVICES 17
RC 6	TRANS 121
CONSOM 72	FISC 111
DAPIX 69	SAN 98
DATAPROTECT 57	ENV 167
DROIPEN 23	GAF 25
FIN 159	ATO 22
EMPL 77	CYBER 49
MI 179	COPEN 65
PI 36	POLGEN 34
SOC 109	INF 28
CODEC 487	ANIMAUX 8

ILMOITUS

Lähetäjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta: Tilanneselvitys

Johdanto

1. Komissio esitteli perusoikeuksien, kansalaisoikeuksien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden työryhmän (FREMP-työryhmän) kokouksessa 12. ja 13. kesäkuuta 2018 ehdotuksensa unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annettavaksi direktiiviksi (väärinkäytösten paljastajia koskeva direktiivi).
2. Ehdotuksesta on keskusteltu FREMP-työryhmän kokouksissa 12.–13. heinäkuuta, 10.–11. ja 19. syyskuuta, 19. lokakuuta, 5., 15.–16. ja 26. marraskuuta, 3., 12. ja 17. joulukuuta 2018, 10. tammikuuta ja 13. helmikuuta 2019 ja oikeus- ja sisäasioiden neuvosten kokouksissa 8. ja 14. tammikuuta, 6., 19., 21. ja 26. helmikuuta sekä 1. ja 6. maaliskuuta 2019. Teknisellä tasolla on tehty intensiivistä työtä ja tähän mennessä asiassa on edistytty hyvin.

3. Pysyvien edustajien komitea hyväksyi kokouksessaan 25. tammikuuta 2019 edellä mainitun ehdotuksen tekstin, sellaisena kuin se on asiakirjan 5747/19 liitteessä, Euroopan parlamentin kanssa käytävien neuvottelujen pohjaksi. Itävallan, Belgian, Bulgarian ja Unkarin valtuuskunnat esittivät lausumia merkittäviksi pysyvien edustajien komitean pöytäkirjaan (5747/19 ADD 1).
4. Neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa aloitettiin 29. tammikuuta 2019 tarkoituksena päästä asiasta yhteisymmärrykseen ensimmäisessä käsittelyssä ennen ensi toukokuussa pidettäviä Euroopan parlamentin vaaleja. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi neuvottelut olisi saatava päätökseen maaliskuun puolivälissä, jotta Euroopan parlamentti voisi äänestää hyväksytystä tekstistä viimeisessä täysistunnossaan 15.–18. huhtikuuta 2019.
5. Pysyvien edustajien komitea päätti kokouksessaan 6. maaliskuuta 2019 myöntää puheenjohtajavaltiolle lisäjoustoa ilmoituskanavien käytön osalta asiakirjassa 7005/19 esitetyn mukaisesti.

Asian käsittely neuvostossa

6. Valtuuskunnat ovat lainsäädäntömenettelyn alusta lähtien ilmaisseet tyytyväisyytensä komission ehdotukseen ja ilmoittaneet tukevansa tätä aloitetta. Toimivaltaisessa työryhmässä käydyissä keskusteluissa päästiin yhteisymmärrykseen useista komission ehdotukseen tehtävistä muutoksista, joiden tavoitteena on taata ilmoittavien henkilöiden korkeatasoinen suojele.
7. Neuvoston ehdotukseen tekemien tärkeimpien muutosten tavoitteena oli yksinkertaistaa oikeusperustaa, selkeyttää ilmoittavien henkilöiden suojaamista koskevia edellytyksiä, sisäisten ja ulkoisten kanavien käyttö mukaan luettuna, sekä tietojen julkistamista koskevia edellytyksiä. Muilla muutoksilla selvennettiin tämän välineen suhdetta unionin muuhun sovellettavaan alakohtaiseen lainsäädäntöön, yksinkertaistettiin toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuksia ja säädettiin selkeämmistä luottamuksellisuutta koskevista säännöistä.

Tärkeimmät kysymykset Euroopan parlamentin kanssa käytävissä neuvotteluissa

8. Euroopan parlamentin kanssa käytävissä neuvotteluissa on määritelty seuraavat keskeiset kysymykset: aineellinen soveltamisala, henkilöllinen soveltamisala ja ilmoituskanavien käyttö.

A. Aineellinen soveltamisala

Tämän otsikon alla on useita vielä ratkaistavana olevia kysymyksiä. Tärkein jäljellä oleva kysymys koskee Euroopan parlamentin pyyntöä lisätä ehdotuksen aineelliseen soveltamisalaan työntekijöiden suojele (SEUT 153 ja 157 artikla). Lisäksi olisi päästävä sopuun liitteestä, joka sisältää luettelon ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvista säädöksistä. Euroopan parlamentin mukaan liitteen olisi oltava suuntaa-antava eikä komission ehdotuksen ja neuvoston tekstin mukaisesti tyhjentevä. Sen vuoksi jäsenvaltiot sopivat, että ne pitävät oikeusperustan mahdollisimman laajana, mutta samalla myös tekstin edelleen oikeudellisesti hyväksyttävänä.

B. Henkilöllinen soveltamisala

Sekä neuvosto että Euroopan parlamentti katsoivat, että tämän direktiivin nojalla suojeltavat henkilöryhmät voidaan hyväksyä komission alun perin ehdottaman mukaisesti. Euroopan parlamentti on laajentanut henkilöllistä soveltamisalaa kattamaan myös avustavat henkilöt, jotka se on suurelta osin rinnastanut ilmoittaviin henkilöihin. Tämä nostaa esiin kysymyksen suojelujärjestelmän ulottamisesta tähän henkilöryhmään ottaen huomioon, että näiden henkilöiden ei edellytetä täyttävän direktiiviehdotuksessa esitettyjä suojelun edellytyksiä. Sitä vastoin neuvoston tekstissä todetaan, että niin kutsuttuja uskottuja neuvonantajia (confidential advisors), jotka ovat avustaneet ilmoittavaa henkilöä tai antaneet hänelle neuvoja ja kärsineet tästä syystä työnantajansa vastatoimista, olisi suojattava vastatoimilta. Tältä osin yhteisymmärrykseen voitaisiin päästä, sillä neuvoston ja Euroopan parlamentin kannat ovat sisällöllisesti varsin lähellä toisiaan.

C. Ilmoituskanavien käyttö

Neuvoston toimintamalli noudattaa komission alun perin ehdottamaa toimintamallia siltä osin, että siinä säilytetään pääsääntönä ilmoittavan henkilön velvollisuus tehdä ilmoitus ensin sisäisen kanavan kautta. Neuvoston tekstissä esitetään poikkeuksia tähän sääntöön, jos sisäinen ilmoittaminen ei olisi ilmoittavalle henkilöille mahdollista eikä suositeltavaa. Tästä syystä Euroopan parlamentti katsoo, että ilmoittavan henkilön olisi voitava päättää, haluaako hän käyttää sisäistä kanavaa vai antaa tietonsa suoraan ulkoiseen kanavaan. Parlamentin näkemyksen mukaan ilmoittava henkilö pystyy arvioimaan tämän parhaiten. Tämä on edelleen tärkein poliittinen kysymys, johon olisi löydettävä tasapainoinen toimintamalli, jotta molemmat lainsäädäntövallan käyttäjät voisivat hyväksyä sen. Puheenjohtajavaltio aikoo käyttää pysyvien edustajien komitean sille myöntämää lisäjoustoa saadakseen kurottua umpeen lainsäädäntövallan käyttäjien väliset näkemyserot.

Teknisen tason käsittely on merkittävästi edistynyt soveltuvimpien kompromissiratkaisujen löytämiseksi esimerkiksi seuraavissa: tietojen hankinta / rikosoikeudellinen vastuu, lievemmat tapaukset ja yksilön oikeuksiin vaikuttavat tapaukset, jäsenvaltioiden välinen yhteistyö (lisävelvoitteita ei määrättäisi), tietojen julkistaminen (neuvoston teksti hyväksyttäisiin ilman merkittäviä muutoksia).

Lopuksi

9. Koska yhteisymmärryksen saavuttamiseen nykyisen Euroopan parlamentin kanssa on vain vähän aikaa, kaikkien neuvotteluosapuolten on osoitettava joustavuutta, myös edellä mainituissa keskeisissä kysymyksissä.
10. Pysyvien edustajien komiteaa / neuvostoa pyydetään panemaan merkille tämä tilanneselvitys.